

Sygn. akt V CNP 43/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi S. K.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 16 maja 2013 r.,
w sprawie z powództwa S. K.
przeciwko S. B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 listopada 2014 r.,

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) oddala wniosek pełnomocnika skarżącego o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.**

UZASADNIENIE

Powód S. K. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 maja 2013 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w W., którym ten Sąd oddalił skierowane przeciwko S. B. powództwo o zapłatę. Powód podniósł w skardze, że na skutek wyroku Sądu drugiej instancji poniósł szkodę. Jako podstawę skargi powód wskazał art. 673 § 1 k.c.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest - podobnie jak skarga kasacyjna - środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. - na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę - ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia Sąd Najwyższego:

z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05, niepubl.; z dnia 17 grudnia 2013 r. V CNP 23/13).

Jak wskazano, samodzielnym wymaganiem skargi o stwierdzenie nieważności orzeczenia, niezależnym od przytoczenia podstaw tej skargi, jest wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). Tymczasem skarga wniesiona przez pozwaną nie zawiera w ogóle wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., tj. wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wymienionym postanowieniu z dnia 17 grudnia 2013 r., odwołując się do innego postanowienia z dnia 27 stycznia 2006 r., (III CNP 23/05, OSNC z 2006 r. Nr 7-8, poz. 140) postawienie przez prawodawcę, jako dwu odrębnych wymagań przytoczenia podstaw i ich uzasadnienia oraz wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne było zabiegiem w pełni świadomym i uzasadnionym. Po pierwsze, trzeba pamiętać, że instytucja skargi, o której mowa, została ustanowiona w celu stworzenia możliwości realizacji uprawnień przewidzianych w art. 417¹ § 2 k.c., zagwarantowanych w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, przewidujących odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania przy wykonywaniu władzy publicznej. Jest w tej sytuacji oczywiste, że niezgodność z prawem uzasadniająca odpowiedzialność Skarbu Państwa musi być - już na etapie wnoszenia skargi - jasno określona przez wskazanie przepisu, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Po drugie, same wady postępowania poprzedzającego wydanie zaskarżonego orzeczenia, wytykane w ramach podstaw, nie zawsze powodują niezgodność orzeczenia z prawem (art. 424⁴ k.p.c.), a jeśli nawet tak się dzieje, to przepisy wskazane, jako naruszone w ramach podstaw nie muszą być - i często nie są - tożsame z przepisami (przepisem), z którym orzeczenie jest niezgodne. Z tych przyczyn, zważywszy także na względy czysto normatywne, tj. na konstrukcję art. 425⁵ k.p.c., przyjmuje się, że spełnienia wymagania przewidzianego w art. 425⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. nie stanowi także odwołanie się do podstaw skargi lub ich uzasadnienia.

Dodatkowo trzeba także pokreślić, że wskazany w ramach podstawy skargi art. 673 § 1 k.c., nie miał zastosowania w sprawie albowiem odnosi się do najmu zawartego na czas nieokreślony.

Uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy, polega na przedstawieniu wyodrębnionego wyводу przekonującego, że szkoda została wyrządzona oraz określającego czas jej powstania, postać i związek przyczynowy z wydaniem wyroku niezgodnego z prawem (por.: postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2006 r., sygn. akt IV CNP 38/05, OSNC z 2006 r., nr 7 - 8, poz. 141; postanowienie SN z dnia 22 listopada 2005 r., sygn. akt I CNP 19/05, nie publ.; postanowienie SN z dnia 23 września 2005 r., sygn. akt III CNP 5/05, nie publ.; postanowienie SN z dnia 11 sierpnia 2005 r., sygn. akt III CNP 4/05, OSNC z 2006 r. Nr 1, poz. 16). Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, ten kreatywny wymóg skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia obliguje skarżącego do złożenia oświadczenia, że szkoda wystąpiła, jak również do wskazania jej rodzaju i rozmiaru, a ponadto do powołania lub przedstawienia dowodów lub innych środków uwiarygodniających jego twierdzenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2013 r., IV CNP 38/13, niepubl.) Tak rozumianego obowiązku skarżący w żaden sposób nie spełnił. Nie wskazał przede wszystkim wysokości szkody a także okoliczności jej poniesienia, poprzestając jedynie na lakonicznym stwierdzeniu, że szkoda została wyrządzona.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Oddalając wniosek pełnomocnika powoda o przyznanie od Skarbu Państwa nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Sąd Najwyższy uwzględnił wyrażane w judykaturze stanowisko, że kasacja wniesiona przez adwokata ustanowionego dla strony zwolnionej od kosztów sądowych, niezawierająca przytoczenia jej podstaw bądź ich uzasadnienia, nie jest "udzieleniem pomocy prawnej", za którą koszty ponosi Skarb Państwa (por. np. postanowienia z dnia 18 marca 1999 r., I CKN 1046/97, OSNC 1999, Nr 10, poz. 178, z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999, Nr 6, poz. 123,

z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 280/98, niepubl.), które można odpowiednio, na podstawie art. 424¹² k.p.c. odnieść do sytuacji, gdy skarga stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wniesiona przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla strony zwolnionej od kosztów sądowych, nie zawiera uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy oraz nie wykazuje, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2009 r. I CNP 113/08 niepubl.). Uzasadniało to odmowę przyznania pełnomocnikowi powoda zwrotu kosztów z tytułu pomocy prawnej udzielonej z urzędu.